

Sygn. akt III UK 91/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania K.Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

o objęcie ubezpieczeniem społecznym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 marca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 1 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z dnia 1 grudnia 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 19 kwietnia 2016 r., którym oddalono odwołanie K.Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 14 lipca 2015 r., stwierdzającej że K.Ł. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega od dnia 1 marca 2015 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu drugiej instancji ubezpieczona

zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i orzeczenie co do istoty sprawy przez „uznanie, że skarżąca faktycznie wykonuje działalność gospodarczą”, a także zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sądowi Apelacyjnemu.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa, tj. art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a także w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do

identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Wymagań tych nie spełnia wniosek skarżącej, opierający się na twierdzeniu o rozbieżnościach w orzecznictwie w zakresie wykładni wskazanych przepisów prawa, albowiem z przytoczonych przez nią też orzeczeń Sądów Apelacyjnych taka rozbieżność nie wynika. Wręcz przeciwnie, można na ich podstawie sformułować ogólne wnioski, że nie jest wykluczone stwierdzenie prowadzenia działalności gospodarczej ograniczającej się do czynności zarządczych i organizacyjnych, że podjęcie i prowadzenie działalności przez kobietę w ciąży nie stanowi przeszkody do podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz że możliwe jest skorzystanie przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą z podwyższenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie tuż przed skorzystaniem ze świadczeń z tego ubezpieczenia, jednakże pod podstawowym warunkiem faktycznego prowadzenia takiej działalności a nie jej pozorowania. Rozstrzygnięcie kwestii rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej zależy od okoliczności faktycznych każdej sprawy. Przez rozbieżność, o której mowa w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., należy zaś rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których

mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Jest zatem oczywiste, że rozbieżności tej nie można stwierdzić w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne wnioski, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych albo przy zasadniczo innych żądaniach i zarzutach stron. Nie należy więc zrównywać wielokierunkowości stosowania prawa w niejednakowych stanach faktycznych oraz różnorodności orzecznictwa - naturalnej i uzasadnionej - z rozbieżnością orzecznictwa, zasadniczo niepożądaną i wymagającą krytycznej oceny oraz ewentualnej eliminacji.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony także występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, ale brak jest podstaw do przyjęcia, że skarżąca zdołała wykazać istnienie tej przesłanki. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr

393883).

Tych warunków nie spełnia rzekome zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania o to, „jak długo osoba prowadząca działalność gospodarczą może pozostawać w okresie jej reklamowania i pozyskiwania klientów, bez podejmowania faktycznych działań zarobkowych związanych z jej głównym przedmiotem, aby wciąż można było uważać, iż sprawuje ona w rzeczywistości działalność gospodarczą”. Nie wskazuje bowiem na żaden przepis prawa, którego te wątpliwości miałyby dotyczyć i nie formułuje żadnego problemu prawnego, będąc jedynie pytaniem o to, czy w określonych okolicznościach faktycznych same czynności zarządcze i organizacyjne mogą być uznane za prowadzenie działalności gospodarczej. Stan faktyczny w każdej sprawie może kształtować zaś się odmiennie, wobec czego wątpliwości powstałe na tym tle nie mogą służyć do uogólniającego ujęcia zagadnienia prawnego.

Skarżąca nie zdołała więc wykazać potrzeby rozpoznania jej skargi, wobec czego na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. (przy uwzględnieniu mającej moc zasady prawnej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, OSNP 2017 nr 1, poz. 6) Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.